

Schiff Béla (1897-1950)

 Hírlapíró, lapszerkesztő, helytörténész, műfordító.

Az egyik legkiválóbb, legsűrűbben idézett helytörténész a temesvári Józsefvárosban született. Tanulmányait szülővárosában, a piarista főgimnáziumban 1915-ben végzi, majd két éven át filozófiát hallgat a kolozsvári tudományegyetemen. Felsőfokú tanulmányait megszakítva, újságíró lesz Temesváron. 1918-ben a Délmagyarország örökébe lépő, keresztényszocialista irányvételű napilap, a Temesvári Újság és társlapja, a Die Zeit – utóbb Der Morgen – egyik megindítója és munkatársa. 1920 nyarán a csanádi püspökség a lapot, bár 7400 előfizetője van, eladja.

Bukarestben engedély szerez egy új napilap, a Bánsági Hírlap indítására, de a helyi hatóságok megakadályozzák az újság megjelentetését. Temesvárott 1921–22-ben A Hét című vasárnapi hetilap laptulajdonosa és felelős szerkesztője, 1921-1924 között a Szociális Missziótársulat lapja, az Ifjúság képes folyóirat, 1933-ben pedig a hetenként megjelenő Katolikus Munkáslap felelős szerkesztője. Közben különböző magyar és német nyelvű lapok – Schwäbische Volkspresse, Bánáti Hírlap, Temesvári Hírlap – szerkesztőségeiben dolgozik, s több erdélyi újságnak a bánsági tudósítója. Az 1920-30-as években a Temesvarer Zeitung belső munkatársa, szerkesztője, riportere majd a nagyváradi Erdélyi Lapok temesvári munkatársa.

Számos terjedelmes helytörténeti témájú cikket, riportot s tanulmányt közöl német és magyar nyelven a két világháború között újságokban, folyóiratokban, évkönyvekben és naptárakban.

Az 1930-as évek elején az erdélyi Pázmány Péter Társaság valamint az Erdélyi Katolikus Akadémia tagja. Elhatárolódik a pángermánizmus törekvéseitől, eszmevilágától valamint a Bánságban is tért hódító, sok hívet szerző hitlerista propagandától. Németül írt cikkeit, könyveit is következetesen a szüleitől kapott, hivatalosan anyakönyvezett keresztnevével jegyezte.

A Lovas Antal, majd Lovas Miklós vezette Temesvarer Zeitung 1939-es megszüntetését követően, a második világháború éveiben a Magyar Népközség bánsági szervezetének a hivatalnoka. Vezeti, felleltározza, rendezi és lajstromba foglalja a Magyar Ház könyvtárának állományát, amelynek jegyzékét nyomtatásban is kiadja. Cikkeit, tanulmányait a Magyar Kisebbség, a Déli Hírlap valamint a Bánsági Magyar Népnaptár – amelynek a szerkesztésében tevékeny szerepet vállal – közli.

Dél-erdélyi vezető értelmiségiként 1944-ben a Târgu Jiu-i internálótáborba hurcolják, ahol a 44. számú barakk foglyaként közreműködik a Rab-Szocialista, egyetlen példányban megjelenő lap létrehozásában. Írásait a táborban összeállított más lapok is közlik. Kiszabadulása után visszatér Temesvárra, ahol az 1944 és 1949 között újra megjelenő Temesvarer Zeitungban közöl riportokat, politikai cikkeket és helytörténeti írásokat.

Temesvár múltjának bűvárlójaként és népszerűsítőjeként írásaiban nemcsak a hiteles tényfeltárára, a pontos adatközlésre összpontosít és törekszik, hanem a „regényes”, a

különleges, az érdekes események, alakok és történetek felidézésére, színes és izgalmas leírására is. Nem száraz, adat gazdag történelmi értekezéseket, tanulmányokat ír, hanem olvasmányos, töménytelen részletinformációt, szenzációs adalékot fölvonultató „helytörténeti riportokat”.

Munkái: Karl May: Feltámadás (fordítás, 1922); Die 150-jährige Temesvar-Josefstädter Pfarre (1925); Die letzte Belagerung Temesvars (1929); Unser Alt-Temesvár (1937); A Temeschburg név a történelem tükrében (1941); Régi idők, régi emberek (1941).

Schiff Béla 1950. szeptember 18-én halt meg Temesváron. Könyvei, újságok és folyóiratok hasábjain megjelent helytörténeti írásai megkerülhetetlen forrásmunkái napjainkban is a „temesvárológiának”.